

تأثیر جاده ابریشم جدید بر جایگاه منطقه ای ایران

مرضیه محمدی

دانشجوی کارشناسی ارشد علوم سیاسی روابط بین الملل دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب

چکیده

جاده ابریشم، که به عنوان ابتکار کمربند و جاده نیز شناخته می‌شود، یک طرح توسعه زیرساخت جهانی است که توسط چین پیشنهاد شده است. این طرح هدف دارد تا شبکه‌ای از راه‌آهن، جاده‌ها، بنادر و خطوط لوله را از چین به سمت اروپا، آفریقا و سایر نقاط جهان گسترش دهد. در مطالعه حاضر نقش جاده ابریشم جدید بر جایگاه منطقه ای ایران مورد تحلیل قرار گرفته است. در این تحقیق نقش جاده ابریشم جدید بر جایگاه منطقه ای ایران از سه نظر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج بررسی نشان داد، از نظر سیاسی جاده ابریشم نقش مهمی در شکل‌گیری روابط دیپلماتیک و سیاسی ایران با کشورهای دیگر ایفا کرد. این مسیر تجاری باعث رونق اقتصادی ایران، تبادل فرهنگی و تأثیر بر سیاست خارجی این کشور شد. در مجموع، جاده ابریشم در گذشته و حال نقش مهمی در افزایش روابط سیاسی بین کشورها داشته است. احیای این مسیر تجاری-فرهنگی می‌تواند به تقویت همکاری‌های سیاسی در جهان کمک کند. جاده ابریشم می‌تواند به عنوان یک فرصت برای ایران در توسعه صنعتی و فناوری مطرح شود که با بهره‌گیری از این فرصت‌ها و ایجاد همکاری‌های موثر با کشورهای دیگر، ایران می‌تواند بهبود و پیشرفت قابل توجهی را در این زمینه‌ها تجربه کند. همچنین از نظر فرهنگی باتوجه به جاذبه‌های ایران طرح جاده ابریشم جدید میتواند در زمین گردشگری با تأکید بر ضرورت سرمایه گذاری در جهت گسترش برنامه کشور برای جذب گردشگری بهبود بخشد. در نتیجه باتوجه به تقویت جایگاه منطقه ای ایران به واسطه ایفای نقش مثبت و مؤثر در این ابتکار از وجوه اقتصادی، سیاسی، امنیتی و فرهنگی، به تدریج فشارهای غرب علیه ایران را خواهد کاست و روابط ایران با سایر کشورها به حالت عادی سوق خواهد داد.

واژگان کلیدی: جاده ابریشم جدید، جایگاه منطقه ای، ایران، چین

مقدمه

جاده ابریشم، که به عنوان ابتکار کمربند و جاده نیز شناخته می‌شود، یک طرح توسعه زیرساخت جهانی است که توسط چین پیشنهاد شده است. این طرح هدف دارد تا شبکه‌ای از راه‌آهن، جاده‌ها، بنادر و خطوط لوله را از چین به سمت اروپا، آفریقا و سایر نقاط جهان گسترش دهد. این ابتکار می‌تواند بر سیاست خارجی ایران در چندین جنبه تأثیر بگذارد: جاده ابریشم می‌تواند روابط ایران و چین را تقویت کند. چین یکی از شرکای اصلی تجاری ایران است و این طرح می‌تواند همکاری‌های اقتصادی دو کشور را افزایش دهد. ایران همچنین می‌تواند به عنوان یک مسیر ترانزیتی مهم برای جاده ابریشم عمل کند. جاده ابریشم می‌تواند بر روابط ایران با کشورهای منطقه تأثیر بگذارد. ایران می‌تواند از طریق این طرح با کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز همکاری کند. همچنین، این طرح می‌تواند بر روابط ایران با ترکیه و پاکستان تأثیر بگذارد. جاده ابریشم می‌تواند بر روابط ایران با قدرت‌های بزرگ جهانی تأثیر بگذارد. ایران می‌تواند از طریق این طرح با روسیه و اتحادیه اروپا همکاری کند. همچنین، این طرح می‌تواند بر روابط ایران با ایالات متحده تأثیر بگذارد. با وجود این فرصت‌ها، ایران با چالش‌هایی نیز روبرو است. تحریم‌های بین‌المللی می‌تواند بر مشارکت ایران در این طرح تأثیر بگذارد. همچنین، رقابت با سایر کشورها برای جذب سرمایه‌گذاری و ایجاد زیرساخت‌ها می‌تواند چالش‌برانگیز باشد (ارغوانی پیرسلامی و پیرانخو، ۱۳۹۶). از نقطه نظر کشور چین فاز جدید جاده ابریشم جدید در سراسر جنوب جهانی نشانگر این است که این طرح اجازه نمی‌دهد تا چین به بازارهای غربی وابسته، باشد به طوری که میتوان در رویکردی نسبت به ایران مشاهده کرد. در مجموع، جاده ابریشم می‌تواند فرصت‌های زیادی را برای ایران ایجاد کند. با این حال، ایران باید با چالش‌های موجود نیز مقابله کند تا بتواند از مزایای این طرح بهره‌برد. در مطالعه حاضر نقش جاده ابریشم جدید بر جایگاه منطقه‌ای ایران مورد تحلیل قرار گرفته است.

تأثیر احیای جاده ابریشم بر موقعیت ژئوپلیتیک ایران در منطقه

احیای جاده ابریشم، که به عنوان ابتکار کمربند و جاده نیز شناخته می‌شود، می‌تواند موقعیت ژئوپلیتیک ایران را در منطقه تحت تأثیر قرار دهد. در اینجا چند نکته مهم در این زمینه آورده شده است:

۱. افزایش نقش ترانزیتی ایران: با احیای جاده ابریشم، ایران به عنوان یک کشور ترانزیتی مهم در منطقه مطرح خواهد شد. این امر می‌تواند به افزایش درآمدهای ترانزیتی و تقویت زیرساخت‌های حمل و نقل در ایران منجر شود.
۲. گسترش همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای: احیای جاده ابریشم می‌تواند زمینه را برای گسترش همکاری‌های اقتصادی ایران با کشورهای منطقه فراهم کند. این همکاری‌ها می‌تواند در زمینه‌های مختلف اقتصادی، تجاری و سرمایه‌گذاری باشد.
۳. افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی ایران: با توجه به موقعیت ژئوپلیتیکی ایران در منطقه، احیای جاده ابریشم می‌تواند به افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی ایران در منطقه منجر شود. این امر می‌تواند به تقویت جایگاه ایران در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی کمک کند.
۴. چالش‌های امنیتی: با توجه به وجود چالش‌های امنیتی در منطقه، احیای جاده ابریشم می‌تواند با چالش‌هایی همراه باشد. ایران باید برای مقابله با این چالش‌ها، همکاری‌های امنیتی خود با کشورهای منطقه را تقویت کند.

در مجموع، احیای جاده ابریشم می‌تواند موقعیت ژئوپلیتیک ایران را در منطقه تقویت کند، اما این امر نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری دقیق از سوی ایران است تا بتواند از فرصت‌های ایجاد شده به نحو مطلوب استفاده کند (مجیدی، محمدرضا^۱، ۲۰۱۴).

تأثیر جاده ابریشم جدید بر جایگاه منطقه ای ایران

جاده ابریشم، که به عنوان یکی از مهم‌ترین شریان‌های تجاری تاریخ شناخته می‌شود، نقش بسزایی در جایگاه منطقه‌ای ایران داشته است. این مسیر تجاری که از چین آغاز و به دریای مدیترانه ختم می‌شد، از قرن‌ها پیش از میلاد مسیح تا قرن پانزدهم میلادی فعال بود و ایران را به عنوان یکی از مهم‌ترین کشورهای واقع در این مسیر تجاری قرار داده بود. ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی خاص خود، همواره یکی از مهم‌ترین کشورهای واقع در مسیر جاده ابریشم بوده است. این کشور به دلیل داشتن شبکه گسترده جاده‌ها و راه‌های ارتباطی، امنیت نسبی و همچنین وجود شهرهای بزرگ و مهم تجاری، نقش مهمی در تسهیل تجارت و مبادلات کالا در این مسیر ایفا می‌کرد. جاده ابریشم به طور مستقیم و غیرمستقیم بر اقتصاد ایران تأثیر گذاشته است. به طور مستقیم، این مسیر تجاری باعث رونق تجارت و مبادلات کالا در ایران شده و درآمدهای ارزی قابل توجهی را برای این کشور به ارمغان آورده است. همچنین، به دلیل عبور این مسیر از شهرهای مهم ایران، باعث رونق اقتصادی و توسعه شهری در این مناطق شده است. جاده ابریشم نه تنها بر اقتصاد ایران، بلکه بر فرهنگ این کشور نیز تأثیر گذاشته است. به دلیل تبادل کالا و ایده‌ها در این مسیر تجاری، فرهنگ‌های مختلف با یکدیگر تعامل داشته‌اند و این امر باعث شکل‌گیری فرهنگ غنی و متنوع در ایران شده است. همچنین، به دلیل عبور این مسیر از شهرهای مهم ایران، باعث شده است که این شهرها به عنوان مراکز فرهنگی و هنری شناخته شوند. جاده ابریشم به عنوان یکی از مهم‌ترین شریان‌های تجاری تاریخ، نقش بسزایی در جایگاه منطقه‌ای ایران داشته است. این مسیر تجاری باعث رونق اقتصادی و توسعه شهری در ایران شده و همچنین بر فرهنگ این کشور نیز تأثیر گذاشته است. امروزه نیز با احیای این مسیر تجاری در قالب طرح کمربند و جاده چین، ایران می‌تواند به عنوان یکی از مهم‌ترین کشورهای واقع در این مسیر، نقش مهمی در توسعه اقتصادی و فرهنگی منطقه ایفا کند (مجیدی و دهقانیان فراشاه، ۱۳۹۶).

تأثیر جاده ابریشم جدید بر روابط دیپلماتیک و سیاسی ایران با کشورهای دیگر

جاده ابریشم یک شبکه تجاری بود که از قرن دوم پیش از میلاد تا قرن پانزدهم میلادی، آسیا را به اروپا متصل می‌کرد. این مسیر تجاری، کالاهای ارزشمندی مانند ابریشم، ادویه، چینی و سنگ‌های قیمتی را از چین به غرب و برعکس منتقل می‌کرد. ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی خود در مرکز این مسیر تجاری قرار داشت و نقش مهمی در برقراری ارتباط میان شرق و غرب ایفا می‌کرد.

تأثیر جاده ابریشم بر روابط ایران با کشورهای دیگر عبارتند از:

۱. روابط سیاسی: جاده ابریشم باعث ایجاد ارتباطات سیاسی و دیپلماتیک میان ایران و کشورهای دیگر شد. ایران با برقراری روابط سیاسی با همسایگان خود و کشورهای دیگر، توانست امنیت و ثبات منطقه‌ای را تضمین کند.
۲. روابط اقتصادی: جاده ابریشم موجب رونق اقتصادی ایران شد. ایران به عنوان یک کشور واسطه، از عوارض و مالیات‌های تجاری سود می‌برد و همچنین به عنوان یک بازار مصرف کننده کالاهای وارداتی، رشد اقتصادی خود را تضمین می‌کرد.
۳. تبادل فرهنگی: جاده ابریشم باعث تبادل فرهنگی میان ایران و کشورهای دیگر شد. ایران به عنوان یک کشور میزبان، شاهد ورود فرهنگ‌ها و ادیان مختلف بود و همچنین فرهنگ ایرانی نیز به کشورهای دیگر صادر می‌شد.
۴. تأثیر بر سیاست خارجی: جاده ابریشم بر سیاست خارجی ایران تأثیر گذاشت. ایران برای حفظ امنیت و ثبات مسیرهای تجاری، به برقراری روابط دیپلماتیک با کشورهای همسایه و قدرت‌های بزرگ وقت نیاز داشت (عیسی زاده، ۱۳۹۴).

¹ Majidi, Mohammad Reza

جاده ابریشم نقش مهمی در شکل‌گیری روابط دیپلماتیک و سیاسی ایران با کشورهای دیگر ایفا کرد. این مسیر تجاری باعث رونق اقتصادی ایران، تبادل فرهنگی و تأثیر بر سیاست خارجی این کشور شد. امروزه نیز طرح احیای جاده ابریشم توسط چین (یک کمربند، یک جاده) می‌تواند بر روابط ایران با کشورهای دیگر تأثیر بگذارد و موجب تقویت همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی شود.

افزایش روابط سیاسی با سایر کشورها

جاده ابریشم یک شبکه تجاری و فرهنگی بود که از قرن دوم پیش از میلاد تا قرن پانزدهم میلادی، چین را به اروپا و آفریقا متصل می‌کرد. این جاده از طریق زمینی و دریایی گسترش یافت و باعث تبادل کالاها، ایده‌ها و فرهنگ‌ها بین تمدن‌های مختلف شد.

جاده ابریشم نه تنها مبادلات تجاری را تسهیل کرد، بلکه همچنین باعث افزایش تعاملات سیاسی بین کشورها شد: الف- گسترش دیپلماسی: حکومت‌های مختلف برای حمایت از تجارت خود، روابط دیپلماتیک را گسترش دادند. سفرهای دیپلماتیک و مبادله هدایا بین حاکمان رایج بود. ب- تبادل فرهنگی و ایده‌ها: تبادل کالاها و مسافران باعث تبادل ایده‌ها و فرهنگ‌های مختلف شد. این تعاملات فرهنگی به درک متقابل و همکاری سیاسی کمک کرد. ج- ایجاد ثبات سیاسی: جاده ابریشم به ایجاد ثبات سیاسی در منطقه کمک کرد، زیرا کشورها به منظور حفظ تجارت خود، به همکاری و امنیت در مسیرها نیاز داشتند. د- احیای جاده ابریشم و روابط سیاسی امروز: در سال‌های اخیر، چین با ابتکار "کمربند و جاده" سعی در احیای جاده ابریشم دارد. این ابتکار هدف افزایش همکاری‌های زیرساختی، تجاری و سیاسی بین کشورهای مختلف را دارد. این طرح می‌تواند به تقویت روابط سیاسی کشورها از طریق:

- گسترش همکاری‌های اقتصادی و تجاری

- ایجاد زیرساخت‌های مشترک

- تسهیل تبادل فرهنگی و ایده‌ها

- افزایش ثبات و امنیت منطقه‌ای (شریعتی نیا و عزیزی، ۱۳۹۶).

در مجموع، جاده ابریشم در گذشته و حال نقش مهمی در افزایش روابط سیاسی بین کشورها داشته است. احیای این مسیر تجاری- فرهنگی می‌تواند به تقویت همکاری‌های سیاسی در جهان کمک کند.

نقش ایران در ثبات منطقه ای

ایران به عنوان یکی از کشورهای مهم در مسیر جاده ابریشم، نقش مهمی در ثبات منطقه ای ایفا می‌کند. در اینجا به برخی از این نقش‌ها اشاره می‌شود:

الف- ثبات سیاسی و امنیتی: ایران با برقراری روابط سیاسی و امنیتی با کشورهای همسایه، به ایجاد ثبات در منطقه کمک می‌کند. حضور ایران در سازمان‌های منطقه ای مانند سازمان همکاری شانگهای و سازمان کنفرانس اسلامی، به تقویت همکاری‌های منطقه ای کمک می‌کند. ایران با مبارزه با تروریسم و افراط گرایی، به امنیت و ثبات منطقه کمک می‌کند.

ب- همکاری‌های اقتصادی: ایران با برقراری روابط اقتصادی با کشورهای منطقه، به توسعه اقتصادی و رفاه مردم کمک می‌کند. ایران با سرمایه گذاری در زیرساخت‌های حمل و نقل مانند جاده‌ها و راه آهن، به توسعه جاده ابریشم کمک می‌کند. ایران با صادرات انرژی به کشورهای منطقه، به تامین انرژی آنها کمک می‌کند.

ج- همکاری های فرهنگی: ایران با برقراری روابط فرهنگی با کشورهای منطقه، به تقویت تبادل فرهنگی و تمدنی کمک می کند. ایران با میزبانی از رویدادهای فرهنگی مانند جشنواره های هنری و ادبی، به معرفی فرهنگ ایرانی به جهان کمک می کند. ایران با حمایت از گفتگوی تمدن ها، به تقویت تفاهم و همزیستی مسالمت آمیز بین فرهنگ ها کمک می کند (ارغوانی پیرسلامی و پیرانخو، ۱۳۹۶).

در مجموع، ایران با ایفای نقش در ثبات سیاسی، امنیتی، اقتصادی و فرهنگی منطقه، به توسعه و پیشرفت جاده ابریشم کمک می کند و به عنوان یک بازیگر مهم در منطقه شناخته می شود.

تأثیر بر موازنه قدرت در منطقه

جاده ابریشم یک شبکه ارتباطی باستانی بود که از چین به اروپا می رسید و تجارت، فرهنگ و تبادلات فراگیری را بین شرق و غرب فراهم می کرد. این جاده تأثیرات بسیاری بر موازنه قدرت در منطقه داشته است. برخی از این تأثیرات عبارتند از:

تبادل فرهنگی: جاده ابریشم باعث تبادل فرهنگی بین مردم شرق و غرب شد و باعث افزایش دانش، هنر و فرهنگ در منطقه شد. این تبادلات فرهنگی باعث توسعه فرهنگ ها و تنوع فرهنگی شد.

تجارت و اقتصاد: این جاده باعث رونق تجارت و اقتصاد در منطقه شد. تجارت بین شرق و غرب افزایش یافت و اقتصاد منطقه رونق گرفت. این تجارت ها باعث توسعه شهرها و تجارت گاه ها شد.

تأثیرات سیاسی: جاده ابریشم تأثیرات سیاسی بزرگی بر منطقه داشت. این تبادلات تجاری و فرهنگی باعث تغییرات در ساختارهای سیاسی منطقه شد و تأثیرات بزرگی بر موازنه قدرت در منطقه داشت (شریعتی نیا و عزیزی، ۱۳۹۶).

به طور کلی، جاده ابریشم نقش مهمی در توسعه فرهنگی، اقتصادی و سیاسی منطقه ایفا کرد و تأثیرات بزرگی بر موازنه قدرت در منطقه داشت.

همکاری سیاسی و اقتصادی چین و ایران

از منظر چینی ها ابتکار راه ابریشم جدید ماهیتی فراگیر و مبتنی بر همزیستی دارد و در قالب الگوی جدیدی از همکاری چندجانبه با تکیه بر اهداف و اصول منشور سازمان ملل متحد، نظیر؛ احترام به حق حاکمیت و تمامیت ارضی سایر کشورها عدم مداخله در امور داخلی کشورها، برابری و منافع متقابل و همزیستی مسالمت آمیز بنیان شده است. هماهنگی به اعتقاد رهبران چین سازی برنامه های توسعه و ترویج اقدامات مشترک بین کشورها و همکاری گسترده منطقه ای برای دستیابی به صلح و ثبات و سود متقابل به استانداردهای بالایی نیازمند است که مشارکت گسترده ای را می طلبد. به همین خاطر این کشور در چشم انداز ترسیمی خود مولفه هایی را در نظر گرفته تا به دنبال آن همگرایی با کشورهای واقع در مسیر را را تقویت نماید.

ایران از دیرباز به سبب سوق الجیشی بودن در میان قاره های آسیا، اروپا و آفریقا، محل تلاقی فرهنگها، زبانها، ادیان، داد و ستد بود و متأثر از آن عنوان حلقه اصلی و واسطه راه ابریشم و همچنین تامین کننده بخش مهمی از کالاهای تجاری این مسیر باستانی بود (ریاحی و همکاران، ۱۳۹۸). این شد تا بار دیگر چین در احیای راه ابریشم جدید به نقش ایران به عنوان یکی از شرکای جایگاه ویژه سبب مهم در این ابتکار از دو بعد سیاسی و اقتصادی تاکید داشته باشد که در ادامه با توجه به حوزه های هفت گانه همکاری در طرح راه ابریشم به آن پرداخته خواهد شد.

ارتباطات سیاسی

چین با پایان جنگ سرد و تغییر در قطب بندی جهانی قدرت نقش فعالانه تری را در عرصه بین الملل ایفا نمود که آغازگر مرحله جدیدی از دیپلماسی آن بود این مسئله با به قدرت رسیدن شی جین پینگ به عنوان نمادی از نسل پنجم رهبران چین که سیاست خارجی فعالی با هدف مفصل- بندی نوین در پیش گرفت به اوج خود رسید (ارغوانی پیر سلامی و پیرانخواه، ۱۳۹۶). وی چشم انداز خود را با توجه به مدل رویای چینی که شامل جوان سازی بزرگ ملت چین بود، با هدف بازیابی مشروعیت ایدئولوژیک و افزایش اعتماد به نفس جهانی در استراتژی راه ابریشم دنبال نمود. ابتکار کمربند راه و رویای چینی به موازات هم در عرصه سیاست داخلی و سیاست خارجی چین قرار گرفته اند و متضمن شکوفایی اقتصادی بازسازی، ملی شادی مردم و هماهنگی اجتماعی است (یزدانی و همکاران ۱۳۹۵). چین در این ابتکار با ایجاد جامعه سرنوشت مشترک، اعمال سیاست های دوستانه و بهبود مناطق فقیر نشین و افزایش ارتباطات سیاسی و اقتصادی در قالب همکاری برد-برد ضمن افزایش متحدین، یک محیط امن داخلی و خارجی با ثباتی را برای حفظ منافع و مشروعیت سیستم سیاسی خود در راستای تقویت قدرت نرم دنبال می کند.

گستره همکاری ایران و چین نه تنها در ابعاد اقتصادی بلکه به حوزه سیاسی- امنیتی نیز تسری یافت. در ارتباط با جهت دهی روابط سیاسی- راهبردی دو کشور آمریکا به عنوان بازیگر پر قدرت در عرصه بین الملل نقش محوری داشته است. چین در قبال برنامه هسته ای ایران با در پیش گرفتن یک موضع محتاطانه سیاست دوگانه ای را پیاده سازی نمود از یک سو در شورای امنیت در قالب همکاری با آمریکا به قطعنامه های تحریمی علیه فعالیت هسته ای ایران رای داد و از طرف دیگر با تعدیل برخی از مفاد آنها تلاش کرد از شدت فشار بر ایران بکاهد و روابط دوستانه با این کشور را حفظ کند (شریعتی نیا، ۱۳۹۹). علت این امر را میتوان در این مسئله یافت که قطعنامه های صادر شده نباید به منافع مشترک دو کشور در حوزه انرژی خللی ایجاد کند. در واقع اتخاذ رویکرد نگاه به شرق هنگامی مورد توجه سیاست گذاران ایرانی قرار گرفت که با افزایش فشار از سوی کشورهای غربی به دنبال نوعی توازن در برابر سلطه هژمونی آنها بودند.

این رویکرد به نحوی در تسهیل همکاریهای راهبردی و استراتژیک دو کشور مهم تلقی میشود. چین در چارچوب ابتکار عمل خود به دنبال نوعی تغییر در سیاستهای اقتصادی و راهبردی- امنیتی است تا نرخ رشد اقتصادی خود را افزایش دهد (آقایی و قهرمانی، ۱۳۹۸). ایران با برخورداری از توانمندیهای راهبردی و بازیگری مهم و پرنفوذ در ترتیبات امنیتی منطقه ای و فرمانطقه ای می تواند پاسخگوی نیازهای راهبردی و دفاعی امنیتی چین در ابتکار جاده ابریشم جدید باشد.

به لحاظ امنیتی چین و ایران نسبت به استراتژی دفاعی آمریکا در مناطق تحت نفوذ خود مخالف هستند از نظر چین ایران یک شریک بالقوه برای تحقق راهبرد محدود کردن نفوذ آمریکا در غرب آسیا و خلیج فارس است (فلاحی و امیدی، ۱۳۹۹). به همین خاطر پکن در تلاش است با ایجاد مانورها و اتحاد دریایی با ایران از افزایش حضور نظامی و سیاسی آمریکا در اقیانوس هند و خلیج فارس جلوگیری کند. برای نمونه می توان به تمرین نظامی مشترک، ایران چین و روسیه در دسامبر ۲۰۱۷ در دریای عمان اشاره کرد عملیات فوق از اولین تمرینات نظامی مشترک از انقلاب اسلامی ایران بود

پس به نظر میرسد این مسئله از نقاط مشترک در روابط راهبردی دو کشور بوده است که نوعی وابستگی راهبردی را میان طرفین در ابتکار جاده ابریشم جدید ایجاد می کند ایران با چالشهای متعدد منطقه ای رو به رو است و تلاش دارد حوزه نفوذ خود را همزمان

افزایش و یا تثبیت کند لذا به یک هم پیمان خوش سابقه برای ارتقا ظرفیتهای بازدارندگی و ایجاد توازن منطقه ای نیاز دارد و از سوی دیگر چین نیز در محاسبات کلان و استراتژیک خود به نحوی دیگر به ایران نیازمند بود

در ارتباط با ابعاد سیاسی این پروژه نیز طرفین به افزایش همکاری در نهادهای منطقه ای و بین المللی و مقابله با تروریسم تاکید کرده اند از نهادهای مهم منطقه ای میتوان به سازمان همکاری شانگهای اشاره نمود. این سازمان اهدافی مانند امنیت منطقه ای قاجاق مواد مخدر و مقابله با تروریسم را دنبال میکند که با منافع ایران سازگاری دارد زیرا سیاست دفاعی ایران در مقابله با شرایط بی ثبات کننده ناشی از این مسائل بر تولید امنیت استوار است (امینی و غلامی، ۱۳۹۹). ضمن اینکه ایران میتواند نقش امنیتی سازنده ای را در ابتکار عمل چینی که در برخی مناطق به ویژه خاورمیانه با پدیده تروریسم مواجه است ایفا کند. در واقع نفوذ داعش در خاورمیانه و خصوصا افغانستان و به طبع آن آسیای مرکزی خوشایند چین نبوده و کلید جلوگیری از این اتفاق در دستان ایران است (اختیاری امیری و صالحی خنار ۱۳۹۶) همکاری ایران و چین در چارچوب ابتکار راه ابریشم می تواند فرصت مناسبی برای پیوستن و عضویت دائم ایران در این سازمان را فراهم کند.

اتصالات زیر ساختی

زیر ساختها به عنوان یک عامل مهم در دستیابی به توسعه از اهمیت بسزایی برخوردار هستند. در عصر حاضر قدرت های بزرگ برای دستیابی به منافع اقتصادی و ژئوپلیتیکی خود سرمایه گذاری گسترده ای را در زمینه زیر ساختهای حمل و نقل، انرژی و جاده انجام داده اند رهبر چین در سال ۲۰۱۳ به طور قاطعانه دیدگاه خود را در حمایت از راه ابریشم به رهبری خود در جهت تجارت خارجی، تامین منابع انرژی پایدار و ترویج توسعه زیرساختهای آسیایی اعلام داشت از آن جایی که زیر ساختها با توجه به افزایش سرمایه گذاری خارجی و رشد اقتصادی کشورها عامل مهمی در دستیابی به توسعه هستند چین مشتاق است از طریق ابتکار فوق و تمرکز بر اقدامات زیربنایی، کریدور زمینی و دریایی را با اتصال به کشورهای اوراسیایی تعمیق بخشد. محور دیگر این ابتکار ایجاد زیرساختهای حمل و نقل به سوی اروپا در نظر گرفته شده است. چین به دنبال دستیابی به بازارهای نوظهور و متنوع است. از آن جایی که اتصال بازارها به رشد اقتصاد جهانی کمک میکند منجر به نیاز این کشور به بازارهای اروپایی شده است که در چشم انداز بلندپروازانه شی جین پینگ به عنوان بخشی از سیاست همسایگی بزرگ چین محسوب میشود

مطابق با بحث توسعه زیر ساخت تهران و پکن متعهد شدند از توسعه زیرساخت برای ادامه روابط راهبردی و پایدار بهره برند با توجه به نیاز گسترده ایران در حوزه زیر ساخت حمل و نقل و انرژی و توانمندی فزاینده شرکت های چینی در این حوزه منافع مشترک بالقوه ای را میان دو کشور به وجود آورده که می تواند در چارچوب ابتکار کمربند راه محقق شود (شریعتی نیا و عزیزی، ۱۳۹۶). پکن در راستای ابرپروژه اقتصادی خود با ایجاد بانک توسعه زیر ساخت آسیایی و سرمایه گذاری در زیر ساخت کشورهای واقع در مسیر راه ابریشم به دنبال افزایش تجارت با آنها برای توسعه اقتصادی خود است. به همین جهت جمهوری اسلامی ایران گزینه مناسبی برای این کشور است. ایران در میان کشورهای غرب آسیا و آسیای میانه از زیر ساختهای حمل و نقل و انرژی قابل قبولی در دسترسی چین به بازارهای اروپا برخوردار است. از پروژه های چینی در ایران میتوان به راه آهن سریع السیر تهران-قم-اصفهان اشاره نمود هرچند پروژه فوق نهایی نشده است. به طور کل ابتکار جاده ابریشم بستر مناسبی را در پیشبرد سیاستهای مواصلاتی و برنامه توسعه ای کشور که نیازمند توانایی مالی و سرمایه گذاری خارجی است ایجاد میکند. در بحث ترانزیت ایران به دلیل قرارگیری در مسیر کریدورهای بین المللی و چهار راه ارتباطی شمال- جنوب و شرق غرب به یکی از شریانهای اصلی در ابتکار عمل چینی تحت عنوان کریدور اقتصادی چین - آسیای مرکزی

و آسیای غربی محسوب میشود این کریدور از آن جهت که به عنوان پل ارتباطی با خاورمیانه عمل میکند و دسترسی به منابع انرژی در این منطقه و خلیج فارس و بازارهای متنوع اروپایی را تسهیل مینماید برای این کشور حائز اهمیت تلقی میشود (احمدی و همکاران ۱۳۹۹). در همین خصوص ایران نیز افزایش اتصالات راهبردی در حوزه شبکه های ریلی و جاده ای با کشورهای همسایه و آسیای مرکزی را در دستور کار خود قرار داده است که میتوان به مسیر ریلی چین-قزاقستان- ترکمنستان- ایران (اینچه برون اشاره کرد توافقنامه سه جانبه ای نیز میان ایران ترکیه و پاکستان در حوزه حمل و نقل ریلی منعقد گردید که به ارتقای تجارت بین چین و اروپا کمک میکند. با عملیاتی شدن طرح فوق علاوه بر تقویت روابط ایران و پاکستان نقش ایران را در کریدور اقتصادی چین و پاکستان مستحکم میکند و حضور آن را در کریدور غرب آسیا بیشتر می کند. در واقع مسیر ریلی ایران برای چین به دلیل بهبود شبکه های ترابری در مناطق غربی (سین کیانگ) و رشد اقتصادی آن، دسترسی به اروپای جنوبی و کشورهای حوزه مدیترانه دسترسی به کشورهای جدید در طول مسیر سی به کشورهای حوزه خلیج فارس دارای اهمیت است (سپاهی، ۱۳۹۴).

تسهیل تجارت

تجارت بدون محدودیت یکی از مهمترین ابعاد ابتکار عمل است و چین با تمرکز بر آن به دنبال کاهش موانع و تسهیل جریان سرمایه گذاری تولید محصولات بازاری و توسعه مناطق مرزی خود است این امر با اعمال تجارت و پشتیبانی از صنایع مازاد در فروش کالاهای بیشتر محقق میشود و به طور مستقیم رشد چین را با حمایت از توسعه کشورهای درگیر در پروژه از طریق ارائه کمک سرمایه گذاری وام و بازارهای جدید افزایش میدهد به بیان دیگر، چین در صدد است از این طریق به افزایش حجم مبادلات، همکاریهای اقتصادی و گسترش ارتباطات تجاری در بین کشورهای واقع در مسیر دست یابد. قرار گیری در حساس ترین موقعیت ژئوپلیتیکی مزیت نسبی را برای ایران پدید آورده است چرا که موقعیت ژئوپلیتیکی به عنوان یکی از شاخصهای مزیت نسبی در تولید و انتقال ذخایر اقتصادی محسوب می شود (دهقانی فیروزآبادی و همکاران، ۱۳۹۷).

ایران به لحاظ موقعیت جغرافیایی در محور شمال و جنوب دو عرصه آب و خشکی را به هم متصل مینماید و در مسیر عمومی با قاره های اروپا آسیا و اقیانوسیه به ویژه آسیای جنوبی و جنوب شرقی پیوند دارد از نظر چین همکاری با ایران متاثر از جایگاه و تعامل موثر در حوزه آسیای مرکزی و خلیج فارس می تواند برای این کشور با نیل به اهداف طرح مقرون به صرفه باشد. از سوی دیگر به کشورهای این مناطق گوشزد می کند که دسترسی به بخش مهمی از جهان از طریق مسیرهای زمینی دریایی و هوایی نیازمند سیاستگذاری همگرایانه است و نمیتوان نقش ایران را نادیده گرفت به این ترتیب این موقعیت جغرافیایی ممتاز سبب گشت تا چین در ابتکار راه ابریشم، ایران را به عنوان هسته اصلی در کمربند اقتصادی مدنظر قرار دهد (رضاپور و سیمبر، ۱۳۹۸).

تاثیر جاده ابریشم جدید در حوزه فرهنگی ایران

همکاری فرهنگی چین و ایران در طرح جاده ابریشم جدید

جاده ابریشم برای توسعه تجاری و اقتصادی شکل گرفت؛ اما فقط به اقتصاد محدود نشد؛ بلکه از طریق ارتباط بین م تدهای مختلف زمینه ای را برای مبادلات فرهنگی فراهم ساخت و موجب تأثیرپذیری فرهنگی ملت های مختلف از یکدیگر شد. طرح کمربند - راه در زمین گسترش گردشگری تأثیر بسزایی دارد. ما و لی استدلال کردند که چین باید همکاری گردشگری خود را در چارچوب ابتکار کمربند - راه با آسه آن با مفهوم جدید امنیت در آسیا ادغام کند در سال ۲۰۱۵ کنفرانس وزرای گردشگری کشورهای حاشیه جاده ابریشم در شیان چین برگزار گردید. برای جذب گردشگری سه حوزه بازاریابی و تبلیغات جاده ابریشم، بازسازی کاروان سراها در حاشیه جاده ابریشم و ارتقا خط های جاده ای، ریلی و هوایی، حوزه های اصلی این موافقت نامه میباشدند (خداقلی پور، ۱۳۹۶). از یک سو تأثیر

تجاری و اقتصادی جاده ابریشم و از سوی دیگر تأثیرات فرهنگی آن، در زمانیکه این جاده فعال بود، موجبات نزدیکی بین ملت ها را فراهم آورده و برای رفع نیازهای متقابل الگوی موفق و مستحکمی را برجای گذاشت. آداب و سنن ملت ها از کشورهای شرق و غرب بوسیله جاده ابریشم به یکدیگر منتقل شده و توسعه مییابد در واقع راه ها و مسیرهای ارتباطی واقعی هنوز از ارزش و اهمیت بسیاری برخوردار بوده و میتوانند به تبادلات فرهنگی - تمدنی و پیدایش درک عمیقتر و واقعیترا ملت ها از یکدیگر کمک کنند (راودراد و حاجی محمدی، ۱۳۸۹). جاده ابریشم از طریق افزایش ارتباط کشورهای منطقه، سبب افزایش تعاملات فرهنگی بین آنها خواهد شد امروزه منظور از جاده ابریشم آن است که با استفاده از امکانات مختلف ارتباطی، جوامعی را که از طریق جاده ابریشم با یکدیگر ارتباط و مبادله داشتند، با یکدیگر مرتبط ساخت و امکان مبادلات مختلف بین این جوامع را آماده کنیم. بدین سان میتوان جاده ابریشم را به عنوان یک راه ارتباطی چندمسیره نوسازی نمود و در جهت کمک به پیشرفت و توسعه ملت ها و جوامع مختلف مورد استفاده قرار داد. تعاملات کشورهای عضو با یکدیگر آمادگی لازم را برای همکاری آنها و پشتیبانی همگانی از این پروژه آماده میکند. طبق این چهارچوب، تعمیق مبادلات فرهنگی و دانشگاهی، رسانه ای، واکنش جوانان و زنان کشورهای مسیر کمر بند به منظور دستیابی حمایت عمومی از تحقق مشارکت در جهت اهداف این پروژه اعطای سالانه ۱۰ هزار بورسیه، به دانشجویان کشورهای مسیر از طرف چین به قصد تحصیل در این کشور، تحقق و توسعه همکاریها در زمینه توریسم، گسترش همکاریها در حوزه های علم و فناوری، تشکیل آزمایشگاهها یا نقاط مهم تحقیقاتی مشترک، مراکز بین المللی انتقال فناوری به عنوان راهکار مورد توجه قرار گرفته است بنابراین باتوجه به جاذبه های ایران طرح کمر بند - راه میتواند در زمین گردشگری با تأکید بر ضرورت سرمایه گذاری در جهت گسترش برنامه کشور برای جذب گردشگری بهبود بخشد. این ابتکار علاوه بر حوزه گردشگری، در سایر حوزه های فرهنگی که شامل مبادلات علمی - دانشگاهی، گفتگوهای فرهنگی و صنایع میباشد، موقعیت های خوبی را برای ایران به همراه دارد. در نتیجه باتوجه به تقویت جایگاه منطقه ای ایران به واسطه ایفای نقش مثبت و مؤثر در این ابتکار از وجوه اقتصادی، سیاسی، امنیتی و فرهنگی، به تدریج فشارهای غرب علیه ایران را خواهد کاست و روابط ایران با سایر کشورها به حالت عادی سوق خواهد داد.

تأثیر جاده ابریشم بر توسعه اقتصاد ایران

جاده ابریشم، به عنوان یک مسیر تاریخی مهم تجاری که از چین به اروپا می رسید، امروزه نه تنها به عنوان یک مسیر تجاری بلکه به عنوان یک مفهوم جدید از همکاری و تبادل فرهنگی و اقتصادی بین کشورها شناخته می شود. برای ایران، تأثیر جاده ابریشم بر توسعه صنعتی و فناوری به شکل های متعددی قابل مشاهده است:

الف - توسعه صنعتی:

۱. تقویت صنایع تولیدی: ارتباطات بهبود یافته از طریق جاده ابریشم، امکان دسترسی به بازارهای جدید و افزایش صادرات را برای صنایع مختلف ایران فراهم می کند.

۲. تبادل فناوری: این جاده میتواند فرصتهایی برای تبادل فناوری و دانش با کشورهای دیگر فراهم کند که به توسعه صنایع پیشرفته ایران کمک می کند.

ب - توسعه فناوری:

۱. انتقال فناوری: ارتباطات بهبود یافته از طریق جاده ابریشم، امکان انتقال فناوریهای پیشرفته از کشورهای دیگر به ایران را فراهم می کند.

۲. همکاری در تحقیق و توسعه: این جاده میتواند زمینه ساز همکاری های بین المللی در زمینه تحقیق و توسعه فناوری باشد که به نوآوری و پیشرفت در این حوزه کمک می کند (صالحی، ۱۳۹۸).

به طور کلی، جاده ابریشم می‌تواند به عنوان یک فرصت برای ایران در توسعه صنعتی و فناوری مطرح شود که با بهره‌گیری از این فرصت‌ها و ایجاد همکاری‌های موثر با کشورهای دیگر، ایران می‌تواند بهبود و پیشرفت قابل توجهی را در این زمینه‌ها تجربه کند.

بررسی نقش جاده ابریشم در انتقال فناوری، تبادل دانش و توسعه صنایع مختلف در ایران

جاده ابریشم به عنوان یکی از مهم‌ترین شریان‌های تجاری و فرهنگی در طول تاریخ، نقش بسزایی در انتقال فناوری، تبادل دانش و توسعه صنایع مختلف در ایران داشته است. در این راستا، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف- انتقال فناوری:

- جاده ابریشم موجب انتقال فناوری‌های مختلف از جمله کشاورزی، معماری و صنایع دستی از شرق به غرب و بالعکس شد.

- تبادل کالاها و ایده‌ها در طول این مسیر، زمینه‌ساز انتقال فناوری‌های نوین به ایران بود.

- حضور بازرگانان و دانشمندان در ایران، موجب انتقال دانش و تکنولوژی‌های جدید به این سرزمین شد.

ب- تبادل دانش:

- جاده ابریشم به عنوان مسیری برای تبادل فرهنگی و علمی میان ملل مختلف عمل می‌کرد.

- حضور دانشمندان، هنرمندان و متفکران در ایران و تبادل افکار و ایده‌ها، موجب رشد و توسعه علوم و هنرها در این سرزمین شد.

- ترجمه آثار علمی و فلسفی از زبان‌های مختلف به فارسی، دستاوردی مهم از تبادل دانش در طول جاده ابریشم بود.

ج- توسعه صنایع مختلف:

- جاده ابریشم موجب رونق صنایع مختلف از جمله نساجی، فلزکاری، سفالگری و صنایع دستی در ایران شد.

- حضور بازرگانان و مسافران در ایران، تقاضا برای کالاهای ایرانی را افزایش داد و موجب توسعه این صنایع شد.

- ایجاد کاروانسراها و بازارهای متعدد در طول جاده ابریشم، زیرساخت‌های لازم برای رونق صنایع را فراهم آورد (صالحی، ۱۳۹۸).

در مجموع، جاده ابریشم به عنوان یکی از مهم‌ترین شریان‌های ارتباطی در طول تاریخ، نقش بسزایی در انتقال فناوری، تبادل دانش و توسعه صنایع مختلف در ایران داشته است. این مسیر تجاری و فرهنگی، زمینه‌ساز ارتباط ایران با تمدن‌های مختلف و رشد و توسعه این سرزمین بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

از دیدگاه اندیشمندان علوم سیاسی ژئوپلیتیک شامل نحوه رفتار کشورها با یکدیگر در تلاش برای حفاظت از منافع ملی و گسترش نفوذ قدرت خود می‌باشد. بنابراین ژئوپلیتیک یک منطقه نیز به این معنی است که چگونه دولتهای داخل منطقه از طریق ابزارهای مختلف دولت از جمله، سیاست دیپلماسی قدرت نظامی، روابط اقتصادی و غیره با یکدیگر تعامل داشته باشند همانطور که رابرت دی بلک ویل سفیر سابق آمریکا، ژئوپلیتیک را اینگونه تعریف می‌کند؛ ژئوپلیتیک به معنای هنر و تمرین اعمال قدرت توسط ملت‌ها در حوزه بین المللی است. ژئوپلیتیک منطقه ای یا جغرافیای فیزیکی و همچنین جنبه های فرهنگی، مذهبی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جوامع و شهروندان در هر کشور اروپای غربی یا خاورمیانه در واقع کاملاً متنوع است و به درستی در یک هویت منحصر به فرد نشان داده نمیشود

بدین سبب تنوع، ایران بعنوان کشوری عظیم با هویت ملی و با عزت نفس بالا، بخشی از یک تمدن بزرگ مشخص شده است. همچنین جغرافیای آن در تمایل ایران برای تبدیل شدن به یک قدرت بزرگ منطقه ای نقش دارد ایران بعنوان دولت ملی در تقاطع استراتژیک بین جهان عرب، ترک روسیه و هند واقع شده است. این یک نقطه کلیدی ترانزیت برای خاورمیانه خلیج فارس، آسیای مرکزی قفقاز و شبه قاره هند و برای سه دریای خزر خلیج فارس و دریای عمان است. به موازات گستردگی ژئواکونومیکی که از ایران واقع در آسیای مرکزی در بالا ذکر گردید، روابط چین با ایران نیز در سالهای اخیر به طور قابل توجهی افزایش یافت به طوری که یک مشارکت استراتژیک جامع ۲۵ ساله در مارس ۲۰۲۱ اعلام شد که مشارکت در پروژه جاده ابریشم چین فرصتی دیگری برای ایران در این زمینه گردید. ایران بعنوان یکی از کشورهای مشارکت کننده در جاده ابریشم جدید و یک عضو تمام عیار در سازمان همکاری شانگهای و اتحادیه اقتصادی اوراسیا پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق است، قرارداد تجارت آزاد را منعقد کرده است همچنین، ایران یک رابط کلیدی کریدور حمل و نقل شمال-جنوب است که اقیانوس هند و فراتر از آن را شامل میشود و نه تنها با روسیه و هند بلکه با چین آسیای جنوب شرقی و حتی بالقوه اروپا در ارتباط است. ایران دارای پیوندهای تاریخی و اقتصادی محکم با آسیای مرکزی است که پایه ای نیرومند برای ایجاد روابط با یکدیگر را فراهم میکند. بدین سبب دیپلماتهای هر دو طرف نیز بارها بر شباهت فرهنگی آنها به عنوان زمینه مشترک برای تقویت همکاریها تأکید میکنند بنابراین با توجه به جایگاه سرزمینی ایران و محصور بودن آسیای مرکزی در، خشکی این ویژگیها همه موقعیت ترانزیتی ایران را برای آسیای مرکزی مضاعف کرده است. با اجماع منطقه ای و افزایش سرمایه گذاری متمرکز بر گذرگاه شمال جنوب (INSTC) و بنادر جنوبی ایران بخصوص چابهار این زمینه برای ایران فراهم شده است تا خود را به یک قطب ترانزیت و تجاری مهم بخصوص برای کشورهای آسیای مرکزی از جمله روسیه تبدیل کند که درآمدهای مالیاتی قابل توجهی و همچنین اهرم استراتژیک برای خود به دست آورده است. تا حد زیادی به حفاظت از منافع ایران و رهایی ایران از قید تحریمهای غرب کمک کند.

در این تحقیق نقش جاده ابریشم جدید بر جایگاه منطقه ای ایران از سه نظر سیاسی، اقتصادی و فرهنگی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج بررسی نشان داد، از نظر سیاسی جاده ابریشم نقش مهمی در شکل گیری روابط دیپلماتیک و سیاسی ایران با کشورهای دیگر ایفا کرد. این مسیر تجاری باعث رونق اقتصادی ایران، تبادل فرهنگی و تأثیر بر سیاست خارجی این کشور شد. امروزه نیز طرح احیای جاده ابریشم توسط چین (یک کمر بند، یک جاده) می تواند بر روابط ایران با کشورهای دیگر تأثیر بگذارد و موجب تقویت همکاریهای منطقه ای و بین المللی شود. در مجموع، جاده ابریشم در گذشته و حال نقش مهمی در افزایش روابط سیاسی بین کشورها داشته است. احیای این مسیر تجاری-فرهنگی می تواند به تقویت همکاریهای سیاسی در جهان کمک کند.

از نظر اقتصادی ایران با ایفای نقش در ثبات سیاسی، امنیتی، اقتصادی منطقه، به توسعه و پیشرفت جاده ابریشم کمک می کند و به عنوان یک بازیگر مهم در منطقه شناخته می شود. به طور کلی، جاده ابریشم می تواند به عنوان یک فرصت برای ایران در توسعه صنعتی و فناوری مطرح شود که با بهره گیری از این فرصتها و ایجاد همکاریهای موثر با کشورهای دیگر، ایران می تواند بهبود و پیشرفت قابل توجهی را در این زمینه ها تجربه کند.

همچنین از نظر فرهنگی باتوجه به جاذبه های ایران طرح جاده ابریشم جدید میتواند در زمین گردشگری با تأکید بر ضرورت سرمایه گذاری در جهت گسترش برنامه کشور برای جذب گردشگری بهبود بخشد. این ابتکار علاوه بر حوزه گردشگری، در سایر حوزه های فرهنگی که شامل مبادلات علمی - دانشگاهی، گفتگوهای فرهنگی و صنایع می باشد، موقعیت های خوبی را برای ایران به همراه دارد. در نتیجه باتوجه به تقویت جایگاه منطقه ای ایران به واسطه ایفای نقش مثبت و مؤثر در این ابتکار از وجوه اقتصادی، سیاسی، امنیتی و فرهنگی، به تدریج فشارهای غرب علیه ایران را خواهد کاست و روابط ایران با سایر کشورها به حالت عادی سوق خواهد داد.

منابع

- ارغوانی پیرسلامی، فریبرز، پیرانخو، سحر، ۱۳۹۶، جاده ابریشم نوین به مثابه راهبرد سیاست خارجی چین، فصلنامه روابط خارجی، ۹(۳۵)۴۲
- امینی، سیدجواد، غلامی، عباس، ۱۳۹۹، مقاله پژوهشی: تحلیل سیاستی بر دیپلماسی دفاعی - امنیتی جمهوری اسلامی ایران با جمهوری خلق چین. مطالعات دفاعی استراتژیک، ۱۸(۸۱)، ۲۱۹-۲۴۲.
- رضاپور، دانیال، و سیمبر، رضا، ۱۳۹۷، ابتکار جاده ابریشم نوین چین؛ فرصت ها و تهدیدها برای ایران، پاکستان و قزاقستان. مطالعات اقتصاد سیاسی بین المللی، ۱(۱)، ۱۵۷-۱۸۶.
- ریاحی، حکمت اله، یوسف جمالی، محمدکریم، و بوشاسب گوشه، فیض اله، ۱۳۹۸، نقش راه ابریشم در تبادل فرهنگی و تجاری ایران و چین در دوره ی ساسانی. پژوهش های تاریخی ایران و اسلام، ۱۳(۲۴)، ۹۱-۱۱۲.
- شریعتی نیا، محسن، و عزیزی، حمیدرضا، ۱۳۹۶، همکاری ایران و چین در کمربند اقتصادی جاده ابریشم. روابط خارجی، ۹(۴)، ۷-۲۹.
- صالحی، مختار، ۱۳۹۸، ابتکار راه ابریشم جدید چین و راهبرد اتحادیه اروپا. پژوهش های راهبردی سیاست، ۸(۳۰) (پیاپی ۶۰)، ۱۹۵-۲۲۶.
- عیسی زاده، علی اکبر، ۱۳۹۴، تحلیل منتخب در خصوص خبر: «نقش پروژه جاده ابریشم در احیای اقتصاد جهان» (بخش تحلیلی). نشریه الکترونیکی مسیر، ۲(۱۳).
- مجیدی، محمد رضا، دهقانپایان فراشاه، محمد حسین، ۱۳۹۶، راه ابریشم و ایران فرهنگی؛ مؤلفه هایی برای همگرایی منطقه ای در غرب آسیا. فصلنامه سیاست، ۴۷(۳)، ۷۵۳-۷۷۱.
- یزدانی، عنایت اله، امیدی، علی، شاه محمدی، پریسا، ۱۳۹۵، ابتکار کمربند - راه: قوام نظریه هارتلند. فصلنامه علمی مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز، ۲۲(۹۶)، ۱۶۳-۱۸۸.

The impact of the New Silk Road on Iran's regional position

Marziyeh mohammadi

Master's student in Political Science, International Relations, Azad University, South Tehran Branch

1-1- Abstract

The Silk Road, also known as the Belt and Road Initiative, is a global infrastructure development initiative proposed by China. The plan aims to expand a network of railways, roads, ports and pipelines from China to Europe, Africa and other parts of the world. In the current study, the role of the New Silk Road on Iran's regional position has been analyzed. In this research, the role of the New Silk Road on Iran's regional position was investigated from three political, economic and cultural points of view, and the results of the study showed that, from a political point of view, the Silk Road played an important role in the formation of Iran's diplomatic and political relations with other countries. This trade route caused Iran's economic prosperity, cultural exchange and influence on the country's foreign policy. In sum, the Silk Road has played an important role in increasing political relations between countries in the past and present. Revival of this commercial-cultural route can help strengthen political cooperation in the world. The Silk Road can be presented as an opportunity for Iran in industrial and technological development, and by taking advantage of these opportunities and establishing effective cooperation with other countries, Iran can experience significant improvement and progress in these fields. Also, from a cultural point of view, according to Iran's attractions, the new Silk Road project can improve tourism by emphasizing the necessity of investment in order to expand the country's plan to attract tourism. As a result, considering the strengthening of Iran's regional position by playing a positive and effective role in this initiative from economic, political, security and cultural aspects, it will gradually reduce the pressures of the West against Iran and bring Iran's relations with other countries to a normal state. .

1-2- Keywords: New Silk Road, Regional Station, Iran, China